QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

Maġistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Il-Pulizija

-vs-

Caroline Attard, detentriċi tal-Karta ta' l-Identità numru 517783M

Każ Dwana Nru.: 23/2023

Illum, 12 ta' Ġunju, 2024

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputata Caroline Attard u ċioè:

> Nhar l-15 ta' Marzu, 2021 u/jew xi jiem qabel b'mod negliġenti jew bi traskuraġni, għamlet jew tat jew issottomettiet jew kienet kaġun li issir jew tingħata xi dikjarazzjoni, document jew informazzjoni lil-Kummissarju li kienet falza f'dettall sostanzjali fid-document tad-Dwana LRN2021603973409 in konnessjoni ma importazzjoni ta' *tube and pipe fittings of iron or steel*, fis-sens li saret dikjarazzjoni skorretta f'dak li jirrigwarda HS Codes. Dan irriżulta wara spezzjoni mill-uffiċjali tad-Dwana fit-18 ta' Marzu 2021 ġewwa Ħal-Far Groupage Complex. Dan bi ksur tal-Artikli 62 (i) (k) (m) u 62A (a) (c) tal-Ordinanza tad-Dwana kap 37 tal-Ligijiet ta' Malta.
>
> Kull min, b'kontravvenzjoni ta' din l-Ordinanza
>
> 62(i) Xjentement ikollu b'xi mod x'jaqsam, filli bil-qerq jinħarab jew jiġi ittentat li jinħarab xi dazju tad-dwana, jew xi liġi jew limitazzjoni tad-dwana, dwar l-importazzjoni, il-ħatt, it-trasbord, l-iżbark u l-kunsinna ta' oġġetti, jew xi dispożizzjoni oħra ta' din l-Ordinanza;

62(k) Iħajjar, jgħin jew jassisti l-egħmil tar-reati hawn fuq imsemmija;

62(m) Tagħmel jew tagħti jew jissottometti jew ikun kaġun li ssir jew tingħata xi dikjarazzjoni, dokument jew informazzjoni lill-Kummissarju li bid-dehen tiegħu, tkun falza f'xi dettall.

U kull min

62A (a) B'negliġenza jagħmel jew jagħti jew jissottometti jew ikun kaġun li ssir jew tingħata xi dikjarazzjoni, dokument jew informazzjoni lill-uffiċjal tad-dwana li tkun falza f'xi dettall

62A (c) Iħalli barra jew jiddikjara b'mod żbaljat ittra, numru, munita, unita ta' kejl jew elementi tad-data oħra simili fid-dikjarazzjoni tiegħu lill-uffiċjal tad-dwana

Għandu jitqies li wettaq reat ta' negliġenza, u għandu jeħel meta jinstab ħati, għal kull reat bħal dak, multa ekwivalenti għal tliet darbiet daqs id-dazju perikolat però mhux inqas minn tliet mija u ħamsin euro (€350). *(sic)*

Ikkunsidrat,

Illi din il-kawża ġiet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta fl-"Assenjazzjonijiet ta' Kawża" mogħti mis-S.T.O. Prim Imħallef Mark Chetcuti fit-2 ta' Frar, 2024.

Illi l-ewwel seduta minn din il-Qorti kif preseduta saret fid-19 ta' Frar, 2024.

Semgħet ix-xhieda.

Semgħet is-sottomissjonijiet magħmula mill-prosekuzzjoni u mid-difiża dwar il-piena.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Fl-ewwel lok l-Qorti ma tistax ma tirrimarkax dwar l-imputazzjonijiet kontradittorji, li ġiet addebitata bihom l-imputata, fejn din dwar l-istess għemil qed tiġi imputata b'reat ta' negliġenza w traskuraġni fl-għoti ta' dikjarazzjoni jew informazzjoni falza f'dokument tad-dwana, iżda fl-istess ħin donnha ġiet adebitata li wettqet tali għemil konsapevolment u volontarjament.
Il-mod infeliċi u lokuzzjoni ibrida li bihom ġiet impostata l-imputazzjoni – u dan kemm il-darba ma kienitx l-intenzjoni tal-prosekuzzjoni li tixli lill-imputata

kemm b' għemil volontarju kif ukoll b'dak involontarju, tenut kont li dak li jsegwi wara l-ewwel paragrafu, mhux akkuza per se iżda riproduzzjoni ta' dak li tipprovdi il-liġi fl-artikoli li ssir riferenza għalihom fl-ewwel imputazzjoni - iħallu l-Qorti perplessa dwar dak li eżattament qed tiġi imputata bih Caroline Attard.

Dan għaliex f'dik li l-Qorti qed tqis hi l-unika imputazzjoni, kif anke tixhed il-kwerela,[1] isir riferenza ghal traskuraġni u negliġenza iżda immedjatament wara l-ewwel sentenza jingħad li dan sar bi vjolazzjoni tal-artikoli 62(i)(k)(m) u 62A(a)(c) tal-Ordinanza tad-Dwana, Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta, meta dawn l-istess dispożizzjonijiet jirrigwardaw reati kemm ta' natura volontarja (*dolo*) - in kwantu għar-reati kontemplati bl-artikoli 62(i)(k)(m) tal-Ordinanza - kif ukoll dawk ta' natura involontarja jew reati ta' negliġenza (*culpa*) in kwantu għar-reati kontemplati bl-artikolu 62A tal-Ordinanza tad-Dwana.

Il-prosekuzzjoni baqgħet sal-aħħar mumenti ta' dan il-każ ma kkjarifikatx liema miż-żewġ ipoteżi qed tixli lill-imputata, u tħalla f'idejn il-Qorti tiddetermina hi jekk il-provi mressqa jissodisfawx l-imputazzjonijiet ta' natura volontarja (dolo) jew dawk ta' natura involontarja (culpa).

Mill-provi prodotti jidher li d-Dwana kienet qed tipprospetta r-reat ta' culpa u cioe dak kontemplat bl-Artikolu 62A tal-Ordinanza. Id-diċitura tal-imputazzjoni nfisha, li tirrispekja id-dettami tad-dispożizzjonijiet 62A(a) u 62A(c) tal-Ordinanza, tibda biex tiċċita il-kliem adoperat fl-artikolu 62A(a)[2] iżda imbghad iżżid u tikkwalifika f'hiex id-*"dikjarazzjoni, dokument jew informazzjoni"* li tkun ingħatat lil-uffiċjal tad-dwana *"kienet falza f'xi dettal sostanzjali"* billi, u lejalment, tindika li l-għemil ta' Attard kien "**fis-sens li saret dikjarazzjoni skorretta**". Kliem li jintuża fil-Current Incident Report meta jissemma li saret kwerela mid-dwana għaliex skond dokument tad-Dwana numru LRN2021603973409 *"hemm żball fl-HS Code fejn l-code suppost kellu jimmarka 7307191010 iżda ġie mmarkat 7307191090".*[3]

Hawn irid jiġi ppruvat *nexus* bejn l-att u r-riżultat sabiex l-att tal-imputat jista' jitqies kriminalment imputabbli. Fil-mankanza tal-hekk imsejjaħ *chain of causation* bejn l-att li ħoloq id-danni u d-danni riżultanti, ma tista' qatt tirriżulta l-*culpa.* Imiss għalhekk li jiġi kunsidrat x'inhuma l-elementi li għandhom jiġu pruvati mingħajr dubju dettat mir-raġuni biex jiġi pruvat li l-imputat aġixxa bi traskuraġni, negliġenza jew nuqqas ta' tħaris ta' regolamenti.

---

[1] **Dok.CG1** a fol.16

[2] Kull min:(a) b'negliġenza jagħmel jew jagħti jew jissottometti jew ikun kaġun li ssir jew tingħata xi dikjarazzjoni, dokument jew informazzjoni lill-uffiċjal tad-dwana li tkun falza f'xi dettall;

[3] Fol.9 u 15A

Fil-proċediment **Il-Pulizija vs. Norbert Grixti,** fejn il-konsiderazzjonijiet hemm magħmulha li jittrattaw offiżi ta' ħsara involontarja, japplikaw anke għall-kwalunkwe kondotta negliġenti, il-Qorti tal-Appell Kriminali ikkunsidrat:[4]

> Illi b'riferenza għall-ewwel (1) imputazzjoni din il-Qorti tirreferi għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta fit-3 ta' Diċembru 2019 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Mario Gatt** (Numru 209/2019), liema sentenza għamlet riferenza għas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Richard Grech** (per Imħallef V. De Gaetano) li ġiet mogħtija fil-21 ta' Marzu 1996 fejn ingħad hekk:
>
> "jekk il-prudenza tikkonsisti f'illi persuna tagħmel dak li hu raġonevolment mistenni minnha sabiex tipprevjeni l-konsegwenzi dannużi ta' għemilha, l-imprudenza, li hi n-negazzjoni ta' din il-virtù, tikkonsisti f'illi wieħed jagħmel avventatament dawk l-affarijiet li messu ppreveda li setgħu jikkaġunaw ħsara. It-traskuraġni, mill-banda l-oħra, timplika ċerta non-kuranza, ċertu abbandun kemm intellettiv kif ukoll materjali. Fiż-żewġ każijiet, però, il-ħsara tkun prevedibbli għalkemm mhux prevista: kieku kienet ukoll prevista, wieħed ikun qiegħed fil-kamp doluż b'applikazzjoni tad-dottrina tal-intenzjoni pożittiva indiretta."
>
> Illi sentenza oħra li kkunsidrat l-elementi ta' Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta (liema artikolu għandu x'jaqsam ma' Artikolu 226 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta) hija dik fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Perit Louis Portelli** (per Imħallef Dr. J. Flores) li ġiet mogħtija fl-4 ta' Frar 1961 fejn ingħad hekk:
>
> "Hu meħtieġ għall-kostituzzjoni tar-reat involontarju skond l-art. 239 [illum 225] tal-Kodiċi Penali illi tirrikorri kondotta volontarja negliġenti – konsistenti ġenerikament f'nuqqas ta' ħsieb ("imprudenza"), traskuraġni ("negliġenza"), jew nuqqas ta' ħila ("imperizia") fl-arti jew professjoni jew konsistenti speċifikatament f'nuqqas ta' tħaris tar-regolamenti – <u>li tkun segwita, b'ness ta' kawżalita', minn event dannuż involontarju</u>.
>
> Għandu jiġi premess illi, għall-aċċertament tal-ħtija minħabba f'kondotta negliġenti, għandu jsir il-konfront tal-kondotta effettivament adoperata ma' dik ta' persuna li s-sapjenza rumana identifikat mal-"bonus paterfamilias": dik il-kondotta, ċioè, illi fil-każ konkret kienet tiġi wżata minn persuna ta' intelliġenza, diliġenza u sensibilita' normali; kriterju dan li, filwaqt li jservi ta' gwida oġġettiva għall-ġudikant, iħallih fl-istess ħin liberu li jivvaluta d-diliġenza tal-każ konkret. *"La diligenza del buon padre di famiglia costituisce un criterio abbastanza indeterminato per lasciare al giudice gran liberta' di valutazione"* (Giorgi, Teoria delle Obbligazioni, II 27. P.46)." [emfażi miżjuda]
>
> Illi minn naħa l-oħra fis-sentenza mogħtija fit-18 ta' Frar 2020 flismijiet **Il-Pulizija vs. Joseph Cortis** (Numru 317/2017), din il-Qorti diversament preseduta għamlet riferenza għal sentenza oħra u qalet hekk:
>
> "Fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Mustafa Gohar** il-Qorti tal-Maġistrati presjeduta mill-Maġistrat illum Imħallef Dr. Consuelo Scerri Herrera nhar l-20 ta' Novembru 2004 kienet stqarret is-segwenti:-
>
> "[...]

[4] Per Onor Imħallef Dr. Neville Camilleri. Seduta 13 ta' Lulju, 2023. Appell Numru 606/2016/1

Meta si tratta ta' *colpa* huwa mportanti li jiġu ppruvat in-*nexus* li għandu jeżisti bejn l-att u rriżultat sabiex l-att jista' jitqies kriminalment imputabbli. Huwa biss jekk jirriżulta *chain of causation* bejn l-att li ħoloq id-danni u d-danni riżultanti li jista' jirriżulta *culpa*. Kif ġie deċiż nhar is-sbatax ta' Mejju, 1948 fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Salvatore Camilleri** per Imħallef Harding li: *"Such need for the existence of a chain of causation between the negligent act and the ensuing harm is a requisite for responsibility to exist." Fil-fatt ikompli jgħid: "The principle that for culpa to exist there must be the causa nexus between act and event, applies not only with regard to negligence, imprudence, carelessness and unskillfulness, in an art or profession <u>but it is equally requisite in case of non-observance of the regulations</u>.""* [emfażi miżjuda]

Illi fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-31 ta' Lulju 1998 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Saverina sive Rini Borg** et sar eżami approfondit tad-dottrina u ġurisprudenza fuq dan issuġġett u ntqal hekk:

"Dan ifisser li fil-materja tal-kolpuż, hemm neċessarjament l-element ta' attivita' dirett għal xi fini partikolari li minħabba nuqqas ta' ċertu prekawzjonijiet jistgħu jiġu leżi jew danneġġjati jew ippregudikati linteressi ta' terzi. [...]

Hemm diversi forom ta' kondotta kolpuza derivanti minn atti ta' negliġenza, imprudenza, imperizja u nonosservanza ta' liġijiet, regolament, ordnijiet u simili:

L-imprudenza tiġi mill-aġir ta' xi ħadd mingħajr ma jieħu l-opportuni kawteli.

In-negliġenza tiġi mid-diżattenzjoni u diskortezza ta' l-aġent fil-kondotta tiegħu.

L-imperizja hija l-forma speċifika tal-kulpa professjonali, ċioè, kif jgħid il-Manzini: *"inettitudine e insufficienza professionale generale e specifica, nota all'agente, di cui egli vuole non tener conto."*

Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll għan-non-osservanza tal-liġijiet, regolamenti, ordnijiet u simili, bħalma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-awtorità' pubblika dwar xi attivita' determinata u specifika bl-iskop li jiġi evitat il-possibilita' ta' ħsara u dannu lil terzi, ċioè, dawk li jkollhom l-element tal-prevenzjoni [...].

Taħt dawn il-forom ta' kondotta kolpuża sia minħabba imprudenza, negliġenza, u imperizja, sia minħabba nuqqas ta' osservanza tal-liġijiet, regolamenti, ordnijiet u simili, hemm differenza essenzjali, dik tal-prevedibilita'. Il-prevedibilita' tibqa' essenzjali taħt kull forma ta' kulpa, iżda fi gradi differenti. Hi tibqa' dejjem il-nota saljenti f'kull forma kondotta kolpuża, iżda għandha gradi differenti f'kull każ ta' imprudenza, negliġenza u imperizja, mentre hija preżunta fil-forma l-oħra fejn si tratta ta' reati minħabba non-osservanza ta' liġijiet, regolamenti, ordnijiet u simili. F'dawn il-każijiet mhux possibbli jew ammess lill-aġent li jressaq prova għal kuntrarju. Hija hawnhekk preżunzjoni assoluta. Ma jistgħax l-aġent jgħid li dak l-event dannuż li ġara minħabba in-nuqqas ta' osservanza da parti tiegħu ta' xi regolament ma kienx wieħed prevedibbli għalih. Kif jgħidu diversi awturi, dan hu każ fejn dan l-element talprevedibilita' tal-leġislatur qed jissosstitwixxi dik ta' laġent. Hu preċiżament għalhekk li kondotta kolpuża hija definita bħala kondotta volontarja li tikkaġuna event dannuż, mhux volut, iżda prevedibbli, li seta' jiġi evitat bl-użu ta' attenzjoni jew prudenza fi grad ta' persuna normali."

Kif jispjega l-ġurista Taljan **Francesco Antolisei** (Antolisei, F., Manuale di Diritto Penale, Parte Generale, Giuffre' (Milano), 1989, pp. 322- 323): biex wieħed jifhem l-essenza vera tal-kolpa

wieħed irid iżomm f'moħħu li fil-ħajja soċjali spiss jinħolqu sitwazzjonijiet li fihom attivita' diretta għal xi fini partikolari tista' tagħti lok għall-konsegwenzi dannużi lil terzi. Il-komuni jew l-esperjenza teknika, ċioè l-esperjenza komuni għall-bnedmin kollha jew dik lesperjenza ta' kategorija ta' nies li jesplikaw attivita' partikolari, tgħallem li f'dawn il-każijiet wieħed għandu juża ċerti prekawzjonijiet bil-għan li jevita li l-interessi tal-oħrajn jiġu preġudikati.

Fil-fatt jgħid hekk:

"Sorgono per tal modo, delle regole di condotta. Spesso si tratta di semplici usi sociali, come, per es., quello per cui il possessore di un'arma da fuoco é tenuto a scaricarla, quando la depone in un luogo frequentato. Non poche volte interviene lo Stato od altra autorita', pubblica o privata, a fissare queste regole, disciplinando determinate attivita', piu' o meno pericolose, in modo da prevenire, per quanto é possibile, conseguenze nocive per i terzi.... Il reato colposo nasce sempre e soltanto dall'inosservanza di talune delle norme indicate.

L'infrazione giustifica nei confronti dell'agente un rimprovero di leggerezza. Il giudice dice all'imputato: tu non sei stato cauto e diligente come avresti dovuto. Il rimprovero, cosi formulato, é la conseguenza caratteristica del reato colposo, perché nel reato doloso il giudice rimprovera al reo di aver voluto il fatto proibito, mentre nel fatto incolpevole (il c.d. caso fortuito) Nessun biasimo puo' muoversi all'agente. Riteniamo, pertanto, che l'essenza della colpa debba ravvisarsi nella inosservanza di norme sancite dagli usi o espressamente prescritte dalle autorita' allo scopo di prevenire eventi dannosi."

Il-Qorti tal-Appell Kriminali fid-deċiżjoni tagħha **Il-Pulizija vs Dorianne Camilleri** iddikjarat:[5]

In succint fuq skorta ta' awturi u ġurisprudenza, t-trepod tal-kolpa ġie definit bħala:

1. la volontarieta dell'atto;
2. la mancata previsione dell'effetto nocivo; u
3. la possibilita di prevedere.[6]

Bhala konkluzzjoni tad-definizzjoni li din il-Qorti trid tagħti lit-terminologija culpa, għalhekk jibqa' dejjem li l-element taghha huwa <u>volontarjeta' tal-att, in-nuqqas ta' previzjoni tal-effetti dannuzi ta' dak l-att u l-possibilta' ta' previzjoni ta' dawk l-effetti dannuzi</u>. Jekk l-effetti dannuzi ma kienux prevedibbli, ħlief b'diligenza straordinarja li l-ligi ma tesigix u li semmai tista' ggib culpa levissima li ma hiex inkriminabbli, ma hemmx htija. (vide **Il-Pulizija vs John Vella** deciza nhar il-15 ta' Dicembru 1958 mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali)".[7][sottolinejar ta' din il-Qorti]

Din is-sentenza tistrieh fuq l-insenjament ta' zewg guristi tad-dritt penali fejn il-gurist Francesco Carrara jgħid hekk dwar il-culpa, "… il tripode sul quale si aside la colpa sara` sempre questo - 1° volontarieta` dell'atto - 2° mancata previsione dell'effetto nocivo - 3° possibilita` di prevedere."

Bl-istess mod, il-**Professur Anthony J. Mamo**, fin-noti tiegħu, jgħid hekk: "In these definitions the essence of negligence is made to consist in the "possibility of foreseeing" the event which has not been foreseen. The agent who caused the event complained of, did not intend or desire

[5] Per Onor Imħallef Dr. Edwina Grima, Seduta 28.02.2018; Appeal No.89/2017
[6] **Carrara, Parte Generale, Vol.I**
[7] **Il-Pulizija v Leonard Grech** Qorti tal-Appell Kriminali, Seduta 5 ta' Settembru, 1990

it, but could have foreseen it as a consequence of his act if he only had minded: so his negligence lies in his failure to foresee that which is foreseeable". [sottolinejar ta' din il-Qorti]

L-**Antolisei**, iżda jimxi pass 'il quddiem mill-insenjament tal-Carrara[8] u t-tejorija tal-prevedibbilita' ta'l-azzjoni meta iqies illi tirrizulta il-kolpa meta jkun hemm in-nuqqas ta'l-osservanza tar-regoli tal-komportament, anki jekk l-event dannuz ma kienx wiehed prevedibbli u dan billi l-osservanza ta' dawn ir-regoli iwassal sabiex l-event dannuz ma isehhx:

> "Si tratta di regole di condotta volte a prevenire determinati accadimenti; tali regole possono essere sociali (negligenza imprudenza o imperizia) oppure giuridiche (regolamenti, ordini discipline). Quindi occorrono due requisiti: a) la violazione di una regola; b) che l'evento provocato sia esattamente quello che la norma voleva evitare. In definitiva il giudizio di rimprovero è un rimprovero per leggerezza, perché il soggetto non è stato cauto e diligente come doveva."

Awturi ohra bhal **Mantovani** u il-**Padovani** jabbinaw din ir-regola ta' l-Antolisei mar-regoli tal-prevedibbilita' u l-inevitabbilita' biex b'hekk il-culpa fil-fehma tagħhom tinkwadra ruhha f'erba elementi:

1. un requisito oggettivo consistente nella violazione di una regola di condotta;
2. un requisito soggettivo, cioè la capacità di osservare tale regola;
3. l'evitabilità dell'evento mediante l'osservanza di tale regola;
4. la prevedibilità ed evitabilità, cioè che il soggetto avesse la capacità o la possibilità di tenere un comportamento diverso.[9]

Brusa jikteb hekk dwar it-teorija tal-prevedibbilità:[10]

> La ommissione volontaria della diliġenza necessaria per preveder e prevenire un evento penalmente antigiuridico, possibile, prevedibilie e prevenibile.

Fis-sentenza **Il-Pulizija vs Kevin Sammut** il-Qorti tal-Appell eżaminat *funditus* in-nozjoni tal-*culpa*:[11]

> Issa, ghalkemm din l-intenzjoni diretta jew intenzjoni pozittiva indiretta tista' tigi desunta mic-cirkostanzi kollha tal-każ, inklux mill-mod kif dak li jkun igib ruhhu, ma jistax pero` jinghad li ghax

---

[8] Fil-**Manuale di Diritto Penale (Parte Generale)** jikteb:
Secondo la dottrina tradizionale che vanta oriġini antichissime e in questi ultimi tempi torna a prevalere, la colpa consiste nella prevedibbilità del risultato non voluto.
Imbagħad b'riferenza ghal **Carrara** jżid:
"Scrisse il Carrara: La colpa si definisce la volontaria ommissione di diliġenza nel calcolare le conseguenze possibili e prevedibili del propio fatto [§80; **Programma Del Corso Di Diritto Criminale, Parte Generale**, Vol.I]. Dicesi conseguenza prevedibile, perche l'essenza della colpa sta nella prevedibbilità.
[9] https://www.altalex.com/documents/altalexpedia/2016/02/17/colpa
[10] **Saggio di una dottrina generale del reato** (1884), p.90
[11] S.T.O. Prim Imħallef Vincent De Gaetano; Seduta tat-23 ta' Jannar, 2009; Appell Kriminali Numru. 192/2008

xi hadd messu ragjonevolment kif[12] jaf xi haga allura necessarjament isegwi li dak li jkun kien jaf dik ix-xi haga. Fi kliem iehor, il-kwistjoni tibqa' dejjem dik ta' x'kellu verament f'moħhu l-agent fil-mument li wettaq l-att materjali u mhux x'seta kellu f'moħhu li kieku kien bniedem ta' intelligenza ordinarja jew ta' sagaċja ordinarja jew – biex wieħed juża l-espressjoni użata mill-ewwel qorti – kieku kien *bonus pater familias*. Argument analogu (u fil-kuntest ta' reati differenti) ġie elaborat minn din il-Qorti (kollegjalment komposta) fis-sentenza tagħha tat-12 ta' Diċembru 2007 fil-kawża fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta v. John Polidano et**. F'dik is-sentenza ngħad hekk:

"Ghalkemm huwa veru li wiehed irid jiddesumi l-intenzjoni ta' dak li jkun kemm mill-att materjali kif ukoll mic-cirkostanzi antecedenti, konkomitanti u sussegwenti ghall-istess att materjali, l-intenzjoni dejjem tibqa' kwistjoni soggettiva – jigifieri x'kellu f'mohhu l-agent (l-akkuzat) fil-mument li ghamel l-att – u mhux semplicement kwistjoni oggettiva ta' x'missu anticipa jew x'kienet tanticipa l-persuna ta' intelligenza ordinarja. Jigifieri m'ghandhiex issir enfasi preponderanti fuq il-konsegwenzi li rrizultaw mill-att. Kif jispjega Gerald Gordon fil-ktieb tiegħu *The Criminal Law of Scotland*[13] :

""Intention, then, is subjective, but is proved objectively. Or at least this is so in most cases. Since it is in the end subjective, the jury cannot be prevented from claiming intuitive knowledge of the accused's state of mind, or from believing his account of his state of mind against all the objective evidence. Or at least they should not be so prevented, if they are, as they are always said to be, the judges of fact. The law should not at one and the same time lay down a subjective criterion, and then require the jury to determine whether the criterion has been satisfied by reference solely to an objective standard, the standard of the reasonable man. It has from time to time been said that a man is presumed to intend the natural consequences of his acts, but in the first place this is at most a presumption, and in the second place it applies only if "natural" is read as meaning "blatantly highly probable": if this were not so, all crimes of intent would be reduced to crimes of negligence."[14]

"U l-istess awtur, fil-kuntest tal-kuncett ta' "recklessness" (li fil-ligi Skocciza *"is advertent and involves foresight of the risk"*[15]u li għalhekk hu tista' tgħid identiku ghall-kuncett taghna ta' intenzjoni pozittiva indiretta) jgħid hekk:

""When the reasonable man is used as a test of subjective recklessness the position is that if the reasonable man would have foreseen the risk, it be accepted as a fact that the accused foresaw it, unless there is strong evidence to the contrary. But if the accused can show that in fact he did not foresee the risk, then it is illogical to characterise him as reckless on the ground that a reasonable man would have foreseen it. As Hall[16] says, *'In the determination of these questions, the introduction of the "reasonable man" is not a substitute for the defendant's awareness that his conduct increased the risk of harm any more than it is a substitute for the determination of intention, where that is material. It is* a method *used to determine those operative facts in the minds of normal persons'*.

---

[12] *Recte* "kien"

[13] W. Green and Son Ltd. (Edinburgh), 1978

[14] Para. 7.28, pp. 232-233.

[15] Para. 7.45, p. 241; *"…negligence is inadvertent and involves an absence of such foresight."*

[16] Hall, J., **General Principles of Criminal Law** 2nd ed., Indianapolis, 1960, p. 120.

> **"Since evidence of the accused's state of mind must normally consist of objective facts from which the jury will draw an inference as to his state of mind, the more careless the accused's behaviour the more likely it is that he will be regarded as reckless, since the more likely it will be that he foresaw the risk involved. A man who kills another by punching him on the jaw may be believed when he says that he did not foresee the risk of death; but a man who kills another by striking him on the skull with a hatchet will be hard put to it to persuade a jury that he did not realise that what he was doing might be fatal. In *Robertson and Donoghue* Lord Justice-Clerk Cooper directed the jury that 'In judging whether…reckless indifference is present you would take into account the nature of the violence used, the condition of the victim when it was used, and the circumstances under which the assault was committed'. All these are objective factors affecting the degree of the carelessness of what the accused did, viewed as something likely to cause death. The jury proceed by way of syllogism to infer from these objective factors that the accused was subjectively reckless, and the major premise is that a reasonable man would have foreseen the risk. So they argue: all reasonable men would foresee the risk of death as a result of what the accused did; the accused is (*ex hypothesi*) a reasonable man; therefore the accused foresaw the risk."**[17]
>
> Ara wkoll f'dan il-kuntest is-sentenza ta' din il-Qorti, ukoll kollegjalment komposta, tat-8 ta' Lulju 2004 fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta v. Salvatore sive Salvu Gauci**.
> [sottolinejar ta' din il-Qorti]

Ikkunsidrat ukoll,

Fid-dawl ta' dan it-tagħlim ġurispridenzjali l-Qorti trid tiddetermina jekk Caroline Attard għandhiex tinstab ħatja ta' kondotta kolpuża kif spjegat.

Jirrizulta li anke d-Dwana stess iltaqaw ma diffikultà sabiex jiddeterminaw liema kien l-HS Code korrett. L-importazzjoni in deżamina seħħet fuq prodott li l-oriġini tiegħu hu r-Renju Unit fiż-żmien li bdew l-proċeduri ġodda introdotti bil-Brexit. Kien hemm diffikultà jekk kienx *threaded, soldered* jew simili u biex tissoleva din in-nuqqas ta' kjarezza l-prodott kellu jsir rapport tekniku minn Laboratorju fl-Ingilterra.

L-imputata **Caroline Attard** spjegat il-miżuri li ħadet u minn hawn jista' jiġi faċilment muri jekk Attard wettqitx xogħolha b'dik il-prudenza w diliġenza li ssir riferenza għaliha fil-ġurisprudenza appena enunċjata:

> *"F dan il-kaz il-klijent huwa Brownrigg Supplies Ltd u huwa mportatur ta' pajpijiet u tal-hadid, metall u anke affarijiet t' ironmongery u huwa s-soltu jimporta minn Dubai, mill-UK f' dak iz-zmien u mill-Ewropa. Hafna mix-xoghol tieghu jigi mill-Ewropa u minn Dubai llum il-gurnata. F' dan il-kaz il-konsejna kienet gejja mill-UK fi zmien il-Brexit. Issa qed naghmel enfazi naqra 'fi zmien il-Brexit' ghax dak iz-zmien kemm l-importaturi u kemm is-suppliers mill-UK kienu hafna konfuzi x' qed jigri. L-*

[17] Gerald Gordon, *op. cit.* para. 7.53, pp. 245-246.

importaturi hafna minnhom bhal speci ta' jiddependu fuq is-suppliers ikunu. F' dan il-kaz il-konsenja kienet pallets li ghandhom affarijiet zghar bhal hexagons, nuts, bolts, affarijiet ta' fittings. Brownrigg Supplies lili ghaddieli d-dokumenti tieghu bl-email bhal ma jaghmel dejjem jigifieri kull klijent u hu jghidli: "Ghandi dawn id-dokumenti, l-invoice list' u bhal speci ghandi din il-karta li nirilaxxaw ix-xoghol mid-Dwana. Mela jiena staqsejt informazzjoni lill-importatur biex jiena nasal ghax indunajt li fuq l-invoice tas-supplier li kienet gejja mill-Ingilterra imma l-orgini kienet China bhal speci ta' kellha 8 numri u mhux ghaxar numri. Is-soltu suppost ikun hemm ghaxar numri. Ahna l-ahhar zewg digits jigifieri mill-eight numbers biex ingibu t-total ta' ten numbers kellna naqra problema. Minn informazzjoni li kellna nikkonkluduhom bhala speci imma fl-ahhar id-decizjoni taghna kienet li n-number li ghazilna l-HS code tal-ghaxar numri li ha nuzaw huwa l-korrett ghax ma qbilniex mal-ewwel wiehed, ma qbilniex mat-tieni wiehed u t-tielet wiehed ghalina kien tajjeb dak iz-zmien. Issa x-xoghol appruvjajna d-declaration ovvjament bil-kunsens tal-importatur, appruvjajna d-declaration u ovvjament peress li x-xoghol kien gej mill-Ingilterra dak iz-zmien qed johrog kollox controlled allura jigi kkontrollat bilfors speci kollox kien qed jigi controlled. .... f' dan il-kaz ix-xoghol ovvjament infetah mill-fizzjal Duncan Mangion u Duncan Mangion induna li mill-affarijiet li qed jara f' ghajnejh abbli ghax kienu threaded hu qed jghid ghax kienu threaded ma jaqbilx mal-HS code u ahna ghidna 'all right bhal speci x' inhu l-opinjoni tieghek?' ghax ahna rridu nixmu id f' id mad-Dwana biex jigi konkluz biex nohorgu x-xoghol."[18].

Id-dwana għamlet proċess sabiex jiġi aċċertat liema kien il-code korrett:

"Huma just raw li huwa threaded. ...Ir-risposta minghalija kienet damet naqra ghax huma jkunu jridu jezaminaw mal-BTI kif qalu. ....Ghax il-prodott kif inhu jista jkun threaded, welded jiena ma tantx dan bhal speci m inhiex esperta hekk anqas fil-hadid pero jista jkun threaded, welded irid ikun hemm dettal fejn jista jigi minn wahda ghall-ohra differenti.

Avukat: Jigifieri jista jaqa` minn HS code ghal HS code ohra.

Xhud: L-ewwel erba numri jibqghu l-istess ghax ahna l-materjal cast iron jew stainless steel li jistghu jinbidlu f'dan il-kaz gara l-ahhar numri.

Qorti: Ha nwaqqfek minuta. Meta inti qed tghid, meta inti ssottomettejt kollox bil-codes kif issottomettejt inti dan kien fiz-zmien nghid sew li intom kontu tafu li dawn irid isir kontroll taghhom fiziku.

*Xhud: **Iva bilfors kollox kien qed jigi kontrollat**.*

*Qorti: Jigifieri **intom kontu tafu li dak li qed tiddikjaraw ser jigi vverifikat.***

*Xhud: **Iva** mela hafna darbi hekk ikun. Xoghol mill-Amerka, xoghol mill-Ingilterra llum il-gurnata xoghol mill-Afrika, xoghol mic-China*

[18] Fol.65-66

*Qorti: So you know that **whatever you are declaring is going to be sort of double checked at the end of the day.***

Xhud: Iva.

Qorti: Mela mar lura biex ifittex.

Xhud: Iva ezatt. Mela l-BTI jiena minn naha taghna tlabna l-Ingilterra: "Isma kkonfermalna l-HS codes ghax ghandna diffikulta naslu mad-Dwana l-HS code taghna." L-Ingilterra jekk taraw l-emails damu two months biex ituna mill-laboratorju taghhom biex ituna l-HS code l-ahhar wiehed li fl-ahhar mill-ahhar id-Dwana accettat l-HS code li tawna l-Ingilterra u wzajna dawk imma jien mill-informazzjoni li kelli dak iz-zmien li kellu l-importatur, is-supplier ma setghux jghidulna l-HS code ezatt liem kien il-full HS code, l-importatur lanqas u b' hekk ikkonkludejna fl-HS code fid-Dwana d-dikjarazzjoni li wzajna. ......Mela issa jien uzajt ahna ghad Dwana ghandna jigifieri inti mhux ha tmur u ddahhal HS code bl-amment specjalment meta ghandek din ir-responsabilta. Inti ghandek qisu encyclopedia wkoll x' tuza u ghandek website wkoll x' tuza minn naha tad-Dwana x' tista tuza. Issa jien dik is-sena 2021 kellna l-Euro Lex tat-2018 li qisha dik l-encyclopedia li tghidlek li kull ma ghamlet enfasi fuq il-materjal cast iron. L-enfasi qatt ma kien fuq threaded, welded jew non-threaded jigifieri inti fuq mohhok trid izzomm li l-materjal suppost kellu jkun cast iron, ahna bqajna li wzajna l-materjal it-tajjeb u mxejna minn hemm. Fit-2021 kellna din[19] ..... Imbaghad illum il-gurnata jekk tmur taraha sas-sena 2023[20] certa li kienet ghadha hekk ghax dak id-dokument jiena ghaddejtu lill-Ispettur James Mallia jigifieri qabel ma nfetah il-kaz tieghi dak kien ghadu hekk. Fis-sena 2024 dan l-HS code nfetah, sar iktar car, il-materjal baqa` l-istess cast iron imma <u>d-differenza ghamluha cara li kienet fuq threaded jew unthreaded jew other jigifieri qabel ma kienetx iffokata li l-oggett kellu jkun threaded jew unthreaded jew welded jew xi haga hekk. ....</u> mill-bonds ta' Hal-Far talbuna biex ingibu HS code tajjeb minn barra u l-HS code minn barra .....L-Ingilterra kellhom jibghatuhom laboratorju specifiku bhad Dwana tal-Inglizi. Id-Dwana tal-Ingilterra fuq dawn l-affarijiet.". Sar rapport tekniku li l-imputata ghaddietu lid-Dwana. Il-materjal in kwistjoni hareg mid-Dwana meta gie stabbilit l-HS code t-tajjeb.[21]

Ikkunsidrati l-provi l-Qorti ma għandha l-ebda dubbju li l-imputata tassew eżerċitat id-diliġenza mistennija fiċ-ċirkostanzi tal-każ, tant li baqgħet tikkollabora mad-Dwana sabiex jiġi aċċertat il-kodiċi korrett li kellu jintuża. Kodiċi li mill-2023 ġie kjarifikat.

---

[19] **Dok.CA3** a fol.79

[20] **Dok.CA4** a fol.81

[21] Fol.67-69

Għaldaqstant il-Qorti qed tillibera l-imputata minn kwalunkwe ħtija u piena.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech
Maġistrat